

Poročilo

URBANI FORUM

Mesta in voda

Plovnost / Poplavna varnost / Ekonomska in družbena vrednost / Estetska vrednost

-
1. Celje
 2. Koper
 3. Kranj
 4. Krško
 5. Ljubljana
 6. Maribor
 7. Murska Sobota
 8. Nova Gorica
 9. Novo mesto
 10. Ptuj
 11. Slovenj Gradec
 12. Velenje

12 MESTO

www.goforesight.eu

Četrtek / 26. maj 2022
Celje

PROGRAM

I. POZDRAVNI NAGOVORI

Mestna občina Celje – Gostitelj / Stane Rozman, pooblaščenec župana

Ministrstvo za okolje in prostor / Georgi Bangiev, generalni direktor Direktorata za prostor, graditev in stanovanja

Združenje mestnih občin Slovenije / Matjaž Rakovec, predsednik ZMOS in župan Mestne občine Kranj

GFS Inštitut / Blaž Golob

II. ELEMENTI VODE IN MESTA

Arhitekt prof. Boris Podrecca

III. POGLEDI DELEŽNIKOV

Projekti mestnih občin in priložnosti za financiranje v novi finančni perspektivi

mag. Saša Heath-Drugovič, Združenje mestnih občin Slovenije in Mestna občina Celje

Poplavna varnost naselij – ovira ali zaščita

Roman Kramer, direktor, Direkcije za vode RS

Pomorski prostorski plan

Valentina Lavrenčič, MOP, Direktorat za prostor, graditev stanovanja

Mestne vode in zelene površine – izzivi prihodnosti

dr. Maja Simoneti, IPoP, Inštitut za politike prostora

Upravljanje z vodo – digitalni IoT prenos podatkov

Luka Brulc, Direktor prodaje, Heliot d.o.o.

IV. IZZIVI V MESTNIH OBČINAH

Vzpostavitev krožne plovne poti na Ljubljani in Gruberjevem prekopu ob hkratni energetski izrabi Ljubljane

mag. Miran Gajšek, Mestna občina Ljubljana

Projekt URBiNAT – urejanje območja ob potoku Koren

Ana Kobe Tavčar, Mestna občina Nova Gorica

Približevanje morja občanom

Ivana Štrkalj, Mestna občina Koper

Razvoj ob Dravi

Gregor Reichenberg, Mestna občina Maribor

2 VODI – ko voda vabi v mesto

Vida Kac, Mestna občina Velenje

Vrata v Pomurje in Soboško jezero

Doris Gumilar, Mestna občina Murska Sobota

Kanjon Kokre in Sava

Janez Ziherl, Mestna občina Kranj

Izziv vode v Celju

Sandi Marzidošek, Mestna občina Celje

V. OKROGLA MIZA: MESTA IN VODA

Moderator: **Blaž Golob** GFS

Prof. Boris Podrecca, **Georgi Bangiev** (MOP), **mag. Saša Heath-Drugovič** (ZMOS in Mestna občina Celje), **mag. Miran Gajšek** (ZMOS in Mestna občina Ljubljana), **dr. Maja Simoneti** (IPoP)

POZDRAVNI NAGOVORI

Blaž Golob,
GFS Institute

Voda, ki je sestavni element življenja, je od nekdaj narekovala urbani razvoj. Ob evoluciji življenja je vplivala na razvoj prvih naselbin ter vzpon mest, katere je hkrati tudi omejevala.

Sodobni urbanizem je v veliki meri odvisen od vode, ki ima v povezavi s podnebnimi spremembami še toliko večji pomen. Trajnostni razvoj zahteva odgovorno ravnanje in upravljanje voda, elementi vode v mestih pa dokazano pomembno določajo kakovost življenja. Spomladanski strokovni Urbani forum, ki ga soorganizira Ministrstvo za okolje in prostor, Združenje mestnih občin Slovenije in Inštitut GFS je bil v letu 2022 usmerjen v prepoznavanje pomena vode za razvoj mest.

Prisotnost vode v mestih je različna; naj si gre za reke in druge vodotoke, jezera in morje, mestne fontane ali vodovodnega omrežja in pitnikov, ki nas osvežujejo z vsemogočno vodo.

Ob prezentaciji vodnih projektov slovenskih mest se je Slovenija predstavila v vsej svoji geografski pestrosti, ki vsebuje vse različne elemente vode, ki posegajo v urbani prostor slovenskih mest.

Svoj pogled na tematiko vode nam je na Urbanem forumu v Celju v uvodnem predavanju predstavil arhitekt Boris Podrecca, ki je izpostavil pomen vode v vseh pogledih življenja. Svoj pogled na element vode je zaokrožil s predstavitvijo realiziranih projektov njegovega arhitekturnega studia s sedežem na Dunaju.

Urbani forum je poleg odličnega zgodovinskega vpogleda v razvoj vodnih poti, s strani urbanista Mirana Gajška, obravnavaval tudi vprašanje poplavne varnosti mest, prostorskega načrtovanja na morju, vode kot del zelenega sistema, potencial rek za javni potniški promet, dostop občanov do voda in njen pomen za zdravje.

Rešitve podjetja, ki z digitalnimi orodji pomaga dosegati cilje trajnostnega razvoja in obenem omogoča skrbno ravnanje z vodo v mestih, nakazuje trende razvoja pametnih in zelenih mest podprtih tudi s finančnimi sredstvi EU v perspektivi 2021-2027.

Vpogled v strateško delovanje resornega ministrstva zadolženega za razvoj mest, načrtovanje mestnih urbanistov slovenskih mestnih občin ter izjemna arhitekturna pestrost realiziranih projektov povezanih z vodo, nas v letu 2022, ki ga zaznamujejo različni izzivi, navdaja z optimizmom in zavezo o nadaljnjem skupnem delovanju različnih deležnikov, ki so pomembni za razvoj slovenskih mest.

Blaž Golob, Urbani forum Slovenije

Stane Rozman,
pooblaščenec
župana Mestne
občine Celje

V Tehno Parku Celje je v četrtek, 26. maja 2022, potekal Urbani forum z naslovom "Mesta in voda", ki sta ga organizirala Ministrstvo za okolje in prostor ter Združenje mestnih občin Slovenije v sodelovanju z Mestno občino Celje.

V imenu gostitelja dogodka, Mestne občine Celje, je **Stane Rozman**, pooblaščenec župana, zbranim predstavnikom slovenskih mest in občin, gospodarstva, državnih organov, inštitutov, regionalnih razvojnih centrov, zavodov in iniciativ prebivalcev zaželel dobrodošlico v knežjem mestu Celju. V svojem nagovoru je dejal, da sta Celje in Savinja eno, da mesto živi ob vodi. Izpostavil je, da kljub neredkim poplavam na območju Celja, v zgodovini staro mestno jedro nikoli ni bilo popravljeno, saj so prebivalci znali zelo dobro načrtovati in živeti z vodo. Danes so v Celju izvedeni številni protipoplavni ukrepi, ki so preprečili, da bi mesto plavalo ob večjih vodnih ujmah.

Udeležence Urbanega foruma je nagovoril tudi generalni direktor Direktorata za prostor, graditev in stanovanja **Georgi Bangiev**. Poudaril je, da je vse od nastanka prvih mest, voda igrala ključno vlogo pri tem, kje so mesta nastajala, kako so rastla, se razvijala in povezovala s svetom. Elementi vode v mestih zato pomenijo ukrepe proti podnebnim spremembam, kakovost življenj, vodne poti pa predstavljajo potencialne in izzive v prihodnosti. Letošnji Urbani forum še dodatno poudarja prepoznavanje vode kot dejavnika za razvoj mest in urbanizma. Voda je integralni element pri načrtovanju mesta.

Georgi Bangiev,
generalni
direktor
Direktorata
za prostor,
graditev in
stanovanja,
MOP

»Voda je od nekdaj narekovala urbani razvoj, vplivala je na vzpon mest in ga hkrati omejevala. Tudi sodobni urbanizem je v veliki meri odvisen od vode, ki ima v povezavi s podnebnimi spremembami še toliko večji pomen. Trajnostni razvoj zahteva odgovorno ravnanje in upravljanje voda, elementi vode v mestih pa dokazano pomembno določajo kakovost življenja.«

Georgi Bangiev, generalni direktor Direktorata za prostor, graditev in stanovanja, MOP

V video nagovoru je zbrane pozdravil tudi predsednik ZMOS in župan MO Kranj **Matjaž Rakovec**, ki je poudaril, da osmi Urbani forum naslavlja vodo, najdragocenejši element na svetu. Dogodek Urbani forum je dragocen za vse mestne občine, ker omogoča razprave med deležniki ter predstavitve dobrih praks.

Matjaž Rakovec,
predsednik
ZMOS in župan
Mestne občine
Kranj

»Nedvomno ima voda poseben pomen za mesta: od rek in jezer pa do mestnih fontan in pitnikov - z vodnimi elementi lahko dosežemo boljšo kakovost življenja, bolj zdravo in sproščujoče okolje, večjo atraktivnost mesta za prebivalce in obiskovalce.«

Matjaž Rakovec, predsednik ZMOS in župan Mestne občine Kranj

ELEMENTI VODE IN MESTA

Arhitekt prof.
Boris Podrecca

Arhitekt prof. Boris Podrecca je izpostavil pomen vode v vseh pogledih življenja. »V morju se skriva vetusta vista, starodavno življenje – v primerjavi s kratkim življenjem zemeljske površine.« Prof. Boris Podrecca je opomnil, da se kljub človekovemu sanjarjenju o analogni dolgoživosti na makrobiološkem področju ogromnega vodnega rezervoarja, vse bolj soočamo z izumiranjem morskega življenja. Podnebne spremembe, onesnaževanje in izkoriščanje virov so vzroki za zmanjšano brezskrbnost na področju prehranjevanja in obremenitev voda.

Podnebne spremembe bodo v prihodnjih letih vse bolj vplivale na vodo, od poplav in suš do zakisljevanja oceanov in dviga morske gladine. Regije se prilagajajo in sprejemajo bolj trajnostne, na naravi temelječe rešitve za zmanjšanje poplav, erozij itd. Blaženje podnebnih sprememb in zmanjševanje emisij toplogrednih plinov sta v središču gradbenih projektov EU. Beton, ki se v večini primerov uporablja, prevladuje v grajenem okolju kot tako imenovana 'siva prilagoditev'.

Izpostavil je tudi evropsko platformo ADPT za podnebje, v okviru katere teče vrsta projektov.

Načrtovanje in arhitektura na vodi in z vodo, se dotakneta le dela kompleksnosti, z namenom, da bi ljudi ozavestila o viru življenja.

V nadaljevanju je govoril o ustreznih arhitekturnih projektih, ki temeljijo na izvedenih posegih njihovega ateljeja.

Povezava na govor Podrecca: <https://www.urbani-forum.org/celje/gradiva.html>

Celotni nagovor arhitekta prof. Borisa Podrecca je dosegljiv na povezavi

PREGLEDI DELEŽNIKOV

Mag. Saša Heath-
Drugovič, ZMOS in
MO Celje

Uvodni del sekcije Pregledi deležnikov je predstavila mag. Saša Heath-Drugovič, ZMOS in MO Celje. Predstavila je potrebe mestnih občin in priložnosti za financiranje v novi finančni perspektivi. Mestne občine se zavedajo pomena vode in izvajajo številne investicije ter razvojne projekte, povezane z njenim varovanjem in javno rabo. To vključuje tudi uporabo vode kot pomembnega elementa urbanega razvoja. V okviru izvajanja mehanizma celostnih teritorialnih naložb, ki zagotavlja 139 milijonov evrov evropskih in državnih sredstev za projekte trajnostnega urbanega razvoja mestnih občin, je tovrstnim projektom, ki so v izvajanju ali že zaključeni, namenjenih približno 30 % vseh sredstev.

Mestne občine s trajnostno uporabo vode blažijo učinke podnebnih sprememb in krepijo kakovost življenja, pri čemer gre za nove mestne parke, urejanje dostopov do vodnih teles, fontane, protipoplavne ukrepe in druge ukrepe. Dejstvo je, da so občine pri vprašanjih razvoja rabe vode šibkejša stran v odnosu do državnih organov, ki so pogosto neusklajeni. Pri snovanju državnih politik je potrebna zavest o pomenu rabe vode za trajnostni urbani razvoj in širši trajnostni razvoj države, pri čemer je nujno partnersko sodelovanje tudi z lokalnimi skupnostmi in vzpostavitev regionalnega načrtovanja za lažje usklajevanje interesov različnih javnih organov.

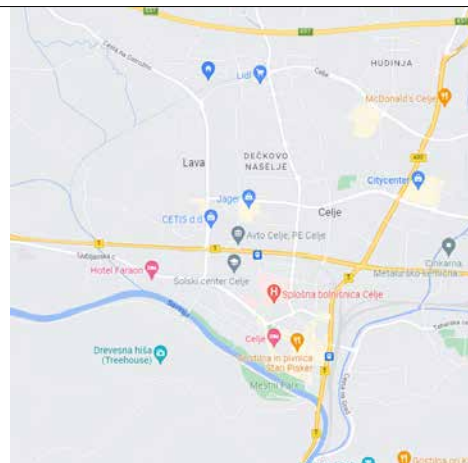
»Voda bo tudi v prihodnje pomembna pri projektih urbanega razvoja, saj so ukrepi, vezani na vodo, predvideni v trajnostnih urbanih strategijah mestnih občin, možno jih bo financirati tudi iz sredstev evropske kohezijske politike.«

Mag. Saša Heath-Drugovič, ZMOS in MO Celje

Celje, oktober 1931

Celje, danes

Roman Kramer,
direktor
Direkcije za
vode RS.

Z Direkcije za vode RS je o poplavni varnosti naselij in vlogi direkcij govoril direktor **Roman Kramer**. Uvodoma je opozoril na napake preteklosti, ki smo jih naredili pri nadzorovanju vodnih poti. Predstavil je strokovne podlage za prostorsko načrtovanje (OPN, DPN) v odnosu do poplavne ogroženosti in pri tem poudaril izdelavo hidrološko hidravlične študije (HHŠ), katere namen je informiranje o poplavni ogroženosti, zmanjševanje škode ob poplavnih dogodkih ter ohranitev poplavnih površin. Analiza obstoječega stanja oz. izdelana karta poplavne nevarnosti za obstoječe stanje je šele tista, ki omogoča načrtovanje rabe prostora, ki ji sledi analiza načrtovanega stanja kot ocena vpliva predvidenih sprememb rabe prostora in preveritev možnosti izvedbe ukrepov za zmanjšanje obstoječe poplavne ogroženosti. Obe analizi skupaj z načrtovanjem rabe prostora sta bistvo načrtovanja rabe prostora glede na poplavno varnost.

»Prostorsko načrtovanje je
priložnost za sožitje naselja
z vodo.«

**Roman Kramer, direktor
Direkcije za vode RS**

O Pomorskem prostorskem planu (PPP) je spregovorila **Valentina Lavrenčič** iz Direktorata za prostor, graditev in stanovanja, MOP. Direktiva 2014/89/EU o vzpostavitvi okvira za pomorsko prostorsko načrtovanje je prinesla novosti glede na uveljavljen sistem prostorskega načrtovanja, med njimi to, da se prostorsko načrtovanje s kopnega razširi na morje. Predstavljeni so bili načini in postopek priprave PPP, ki je celovit, strateški, prostorsko razvojni dokument – prvi dokument te vrste v Sloveniji. PPP je obvezujoče izhodišče za izvajanje vseh dejavnosti, režimov, rab in ukrepov na morju, tako za pripravo sektorskih razvojnih dokumentov za posamezne dejavnosti na morju, kot tudi za pripravo strateških in izvedbenih aktov na državni, regionalni in lokalni ravni.

Valentina Lavrenčič, Direktorat za prostor, graditev in stanovanja, MOP

»Namen PPP: Na morju se celovito in uravnoteženo razvijajo pomorstvo in pomorski promet, ribolov in marikultura ter turizem, šport in rekreacija. Varujejo se območja, pomembna za ohranjanje narave in podmorske kulturne dediščine. Še naprej se zagotavlja prost dostop do morja. Dejavnosti se med seboj prostorsko in po obsegu uravnotežijo na način, da se dolgoročno ohrani dobro stanje morskega okolja.«

Valentina Lavrenčič, Direktorat za prostor, graditev in stanovanja, MOP

Mestne vode in zelene površine – izzivi prihodnosti je predstavila **dr. Maja Simoneti**, IPoP, Inštitut za politike prostora. Kot nevladna organizacija, ki podpira skupnosti in zagovarja javne interese pri trajnostnem urejanju prostora, vodo povezujejo z ekološko vrednostjo, preučujejo kako podnebne spremembe vplivajo na vodo in vodo enačijo z zelenim sistemom. Pri tem se srečujejo z vrsto izzivi, med njimi tudi kako načrtovati in upravljati vode in zelene površine, da bomo zagotovili življenjsko pomembne koristi narave vsem prebivalcem. Predstavljena so bila tudi priporočila za ohranitev vodnega bogastva, ki naj obsega strateški pristop kot dolgoročna zavezanost skupnim ciljem in viziji, skupaj s koristi narave, ki jih vključujemo v gradnjo in urejanje mest. Poudarila je tudi pomen načrtovanja in upravljanja mestne vode in zelenih površin.

predstavila dr. Maja Simoneti, IPoP, Inštitut za politike prostora

Nove modre in zelene površine

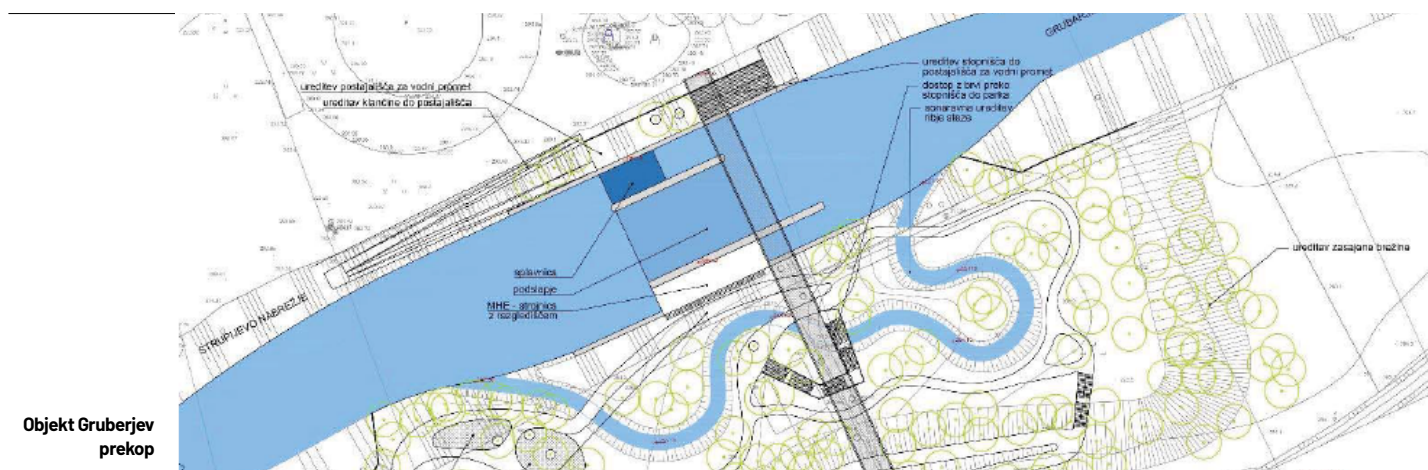
Luka Brulc,
direktor
prodaje, Heliot
d.o.o.

Pregled deležnikov je zaključil **Luka Brulc**, direktor prodaje, Heliot d.o.o., ki je predstavil upravljanje z vodo - digitalni IoT prenos podatkov. Podatke zbirajo s pametnimi IoT napravami, le-ti pa omogočajo prediktivno analitiko - aktivnosti, s katerimi lahko preprečimo večja izlivanja vode, predvidevamo in se pripravimo na obdobja poplav, ukrepamo pri spremembah različnih vrednosti kvalitete vode ter omogoča energetska učinkovitost in preudarno ravnanje. Udeležencem je predstavil upravljanje z vodovodnim omrežjem, ki ga omogočajo pametni ultrasonični vodni števeci, spremljanje kvalitete vode, ki jo omogočajo senzorji nameščeni v morju, rekah, jezerih in bazenih ter merijo pH vode, ORP, temperaturo in ionizacijo ter protipoplavno varnost s senzorji merjenja nivoja vode in predikcijo nevarnosti poplav ob določenih delih leta.

»IoT podatki so valuta sedanjosti, ki nam omogočajo večjo učinkovitost, nadzor in optimizacijo upravljanja z različnimi sistemi. Upravljanje z vodo je eden izmed pomembnejših področij, na katerem deluje naše podjetje in jih lahko razvrstimo na tri področja: upravljanje z vodovodnim omrežjem, spremljanje kvalitete vode (morij, rek, jezer, bazenov) ter protipoplavna varnost.«

Luka Brulc, direktor prodaje, Heliot d.o.o.

IZZIVI V MESTNIH OBČINAH

Izbrani govorci so na posvetu delili dobre primere in izzive, ki jih rešujejo v povezavi z vodo. Mag. Miran Gajšek iz Mestne občine Ljubljana je predstavil vzpostavitev krožne plovne poti na Ljubljanici in Gruberjevem prekopu ob hkratni energetski izrabi Ljubljanice.

Uvodoma je izpostavil vlogo in pomen slovenskih rek – plovnih poti v zgodovini, sedaj in v prihodnosti. Opozoril je na pomen prostorskega načrtovanja, urbanizma in arhitekture pri usklajevanju različnih, tako razvojnih kot tudi okoljevarstvenih pogojev urejanja in upravljanja z rekami. Predstavljena je bila študija plovne poti Maksa Fabianija (1947), reševanje problematike Ljubljanskega Barja ing. Huga Uhlirja (1959), študija plovne poti med Donavo, Savo in Jadrantom (1970) ter vsebina Osimskih sporazumov, kjer je natančno zapisana zaveza obojestranskega interesa, da se načrtuje in zgradi plovna pot med jadranskim morjem in Savo. Predstavil je pričetek del na OPPN, kjer investitor (Energetika Ljubljana) in izdelovalec (LUZ d.d.) pripravljata urbanistično in projektno dokumentacijo, MOL OUP pa vodi postopek umeščanja plovne poti po reki Ljubljanici in Gruberjevem kanalu, ob hkratni gradnji treh malih hidroelektrarn in splavnic. Zaključil je s poudarkom na geostrateškem pomenu slovenskih rek in bistvom strokovnega dela, prostorskega načrtovanja, urbanizma in arhitekture, v sodelovanju z inženirskimi strokami.

»Načrtovanje, investiranje in upravljanje v zvezi z vodami predstavljajo izjemno pomemben multiplikativen dejavnik prostorskega, ekonomskega in socialnega razvoja, seveda pod pogoji in usmeritvami varstva okolja.«

Mag. Miran Gajšek, Mestna občina Ljubljana

POVZETKI PREZENTACIJ

Projekt URBiNAT – urejanje območja ob potoku Koren

Ana Kobe Tavčar, Mestna občina Nova Gorica

Mestna občina Nova Gorica sodeluje v evropskem projektu URBiNAT, ki temelji na inovativnem in na naravi osnovanem prostorskem načrtovanju z namenom oživitve in povezovanja degradiranih urbanih območij.

V Novi Gorici se projekt osredotoča na revitalizacijo degradiranega območja ob potoku Koren, ki je edina živa voda v mestu, s poudarkom na participativnih metodah in vključevanju prebivalcev v načrte za oživetev območja. Preko projekta je mestna občina pridobila vpogled v želje in potrebe občanov, ki želijo več zelenja, prostor za druženje, dostop do vode in ustrezno javno infrastrukturo. Konkreten rezultat projekta bo izbira najboljše idejne rešitve za ureditev območja, čemur bo sledila priprava strokovnih podlag za OPPN ter v prihodnosti izvedba posegov v prostor.

MO Nova Gorica

Približevanje morja občanom

Ivana Štrkalj, Mestna občina Koper

Mestna občina Koper je z več projekti naslovila celovito revitalizacijo prej degradiranega območja ob obali morja med mestnim jedrom in Žusterno.

Gre za depresijsko območje, kjer so bile v preteklosti soline. Ob morju so uredili parkovne in rekreacijske površine. Mesto je pridobilo center športnih dejavnosti in moderen park, ki je prejel številne arhitekturne nagrade. Pozorni so bili tudi na protipoplavne ukrepe, saj so uredili tudi retenzijske površine in poglobili kanal Grande, zgradili so kolesarsko infrastrukturo, vključno s premostitvenim objektom čez kanal. Trenutno se ureja še območje v smeri Žusterne z novim obmorskim parkom in skalometom. S projekti je mesto izboljšalo kakovost bivanja za prebivalce, jim približalo dostop do morja in uredilo kakovostne prostore za preživljanje prostega časa.

Razvoj ob Dravi

Gregor Reichenberg, Mestna občina Maribor

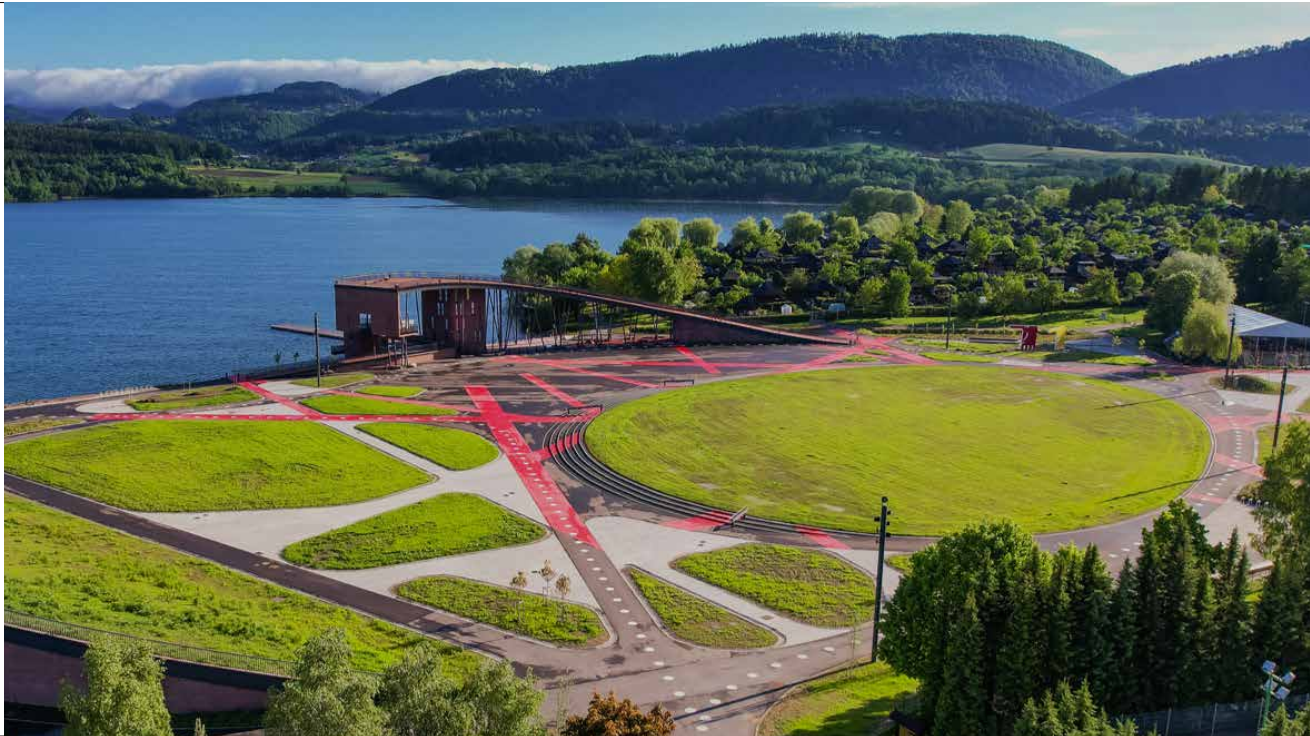
Reka Drava daje mestu Maribor vodni milje, hkrati pa predstavlja infrastrukturno oviro.

Mestna občina Maribor želi reko približati meščanom in na njej vzpostaviti plovnost. Izvaja se projekt Ureditve nabrežja Drave – Lent in vzpostavitev t. i. Dravskega rekreacijskega obročja oziroma Dravske promenade, s čimer bo povezano celotno območje ob reki v mestu. Mesto bo pridobilo skoraj 15 kilometrov dolgo promenado, ki bo zagotovila dostopnost do vode in bo hkrati infrastruktura za trajnostno mobilnost.

MO Maribor

2 VODI – ko voda vabi v mesto

Vida Kac, Mestna občina Velenje

Velenje je vezano na dve vodi, in sicer na jezera, ki so nastala kot posledica izkopavanja premoga, ter na hudourniško reko Pako, ki teče skozi središče mesta in je bila v preteklosti regulirana.

Mestna občina Velenje je ob Paki uredila promenado in stopničasti amfiteater, ki hkrati nudi prostor za druženje in dogodke, hkrati pa predstavlja ukrep protipoplavne zaščite. Na Velenjskem jezeru je mestna občina na degradiranem območju uredila prireditveni oder, ki je največji v državi, in 4,5 hektarja velik prireditveni prostor z utrjenimi in zelenimi površinami, danes poimenovan kot Vista park.

Vrata v Pomurje in Soboško jezero

Doris Gumilar, Mestna občina Murska Sobota

V Murski Soboti je kot posledica kopanja gramoza nastalo Soboško jezero, nekdanje degradirano območje, kjer so se samodejno začele razvijati športne in priložnostne dejavnosti.

Mestna občina Murska Sobota je z dvema projektoma uredila območje, ki je postalo atraktivno za prebivalce in obiskovalce. Prvi projekt je Expano, ki se široko odpira nad jezerom in ima kulturno, turistično in gostinsko ponudbo. V okviru drugega projekta je bila urejena obala jezera, motoričen park, igrala in urbana oprema, prireditveni in piknik prostor. Mestna občina je tako uspela območje Soboškega jezera revitalizirati. Urejeno jezero skupaj s prepoznavno zgradbo in vsebino Expana je postalo generator turizma in razvoja v Pomurski regiji.

Kanjon Kokre in Sava

Janez Ziherl, Mestna občina Kranj

Skozi Kranj tečeta dva pomembna vodotoka – Sava, ob kateri je v preteklosti nastala kranjska industrija, ter Kokra, ki je ustvarila kanjon ob mestnem jedru.

Mestna občina Kranj želi urediti območja ob obeh rekah in vodo povezati s prebivalci. V ta namen je uredila most čez kanal reke Save, ki je bil v preteklosti zaprt zaradi bližine hidroelektrarne, ter pot ob kanalu. V načrtih je vzpostavitev plovnosti po reki Savi oz. na Mavškem jezeru. Za kanjon Kokre je bil sprejet OPPN, pripravlja se odlok o varovanju kanjona. Mestna občina previdno pristopa k zaščiti in urejanju tega območja s ciljem, da se zaščiti naravne vrednote in hkrati omogoči dostop do sproščujočega okolja za prebivalce.

Izziv vode v Celju

Sandi Marzidošek, Mestna občina Celje

V bližini Celja se nahaja Šmartinsko jezero, kjer je Mestna občina Celje uredila sprehajalne poti in športne dejavnosti.

Za samo mesto je ključna reka Savinja, ki teče tik ob mestnem jedru. Povezava reke in mesta je vzpostavljena s Savinjskim nabrežjem, ki nudi odlične možnosti za druženje, sprehode, kolesarjenje in stik z naravo. V kratkem se bo ob Savinji pričela gradnja regijske kolesarske poti. Znotraj mestnega središča se problematika poletne vročine naslavlja z različnimi vodnimi elementi, kot so fontane in pitniki, ki imajo več funkcij – od estetske do okoljske.

MO Celje

OKROGLA MIZA

Mesta in vode

Na okrogli mizi, katere moderator je bil Blaž Golob, GFS, so sodelovali prof. Boris Podrecca, Georgi Bangiev, MOP, mag. Saša Heath-Drugovič, ZMOS in mestna občina Celje, mag. Miran Gajšek, mestna občina Ljubljana, dr. Maja Simoneti, IPoP.

Razprava je tekla o pogledu na vodo kot elementu trajnostnega urbanega razvoja, o pomenu uporabe elementov vode pri snovanju razvojnih projektov v mestih ter o uporabi vode kot odločujoči vpliv na regeneracijo posameznih mestnih predelov.

Izpostavljeno je bilo, da se v slovenskih mestih veliko razvija na podočju povezovanja vode in mest, kar so prikazali številni predstavljeni primeri in projekti, povsem primerljivi z evropsko in svetovno stroko.

Dobro upravljanje je pogosto pomemben izziv v različnih sferah delovanja javnih organov, še toliko bolj pri usklajevanju in tehtanju interesov različnih deležnikov glede uporabe vode. Uporaba vode je pomembna za razvoj mest. Sogovorniki okrogle mize so razpravljali o izzivih dobrega upravljanja na področju uporabe vode v urbanem razvoju.

Pogovor je tekel tudi o nedavni izbiri Evropske komisije približno 100 mest, ki naj bi postala podnebno nevtralna in pametna do leta 2030. Med njimi so namreč tudi tri slovenske mestne občine, in sicer Ljubljana, Kranj in Velenje. Za konec so se dotaknili tudi pogleda na mesta leta 2030.

ZAKLJUČKI

Voda je izjemnega pomena za trajnostni urbani razvoj, kar prepoznavajo tudi mestne občine, ki vključujejo uporabo elementov vode v projekte urbanega razvoja.

Mestne občine s trajnostno uporabo vode blažijo učinke podnebnih sprememb in krepijo kakovost življenja, pri čemer gre za nove mestne parke, urejanje dostopov do vodnih teles, fontane, protipoplavne ukrepe in druge ukrepe.

Voda bo tudi v prihodnje pomembna pri projektih urbanega razvoja. Ukrepi, vezani na vodo, so predvideni v trajnostnih urbanih strategijah mestnih občin, ki jih bo mogoče financirati tudi iz sredstev evropske kohezijske politike.

Pri snovanju državnih politik je potrebna zavest o pomenu rabe vode za trajnostni urbani razvoj in usklajeno delovanje državnih organov, ki morajo podpirati občine pri kakovostni izvedbi projektov z elementi vode. To vključuje določeno omejevanje delovanja občin zaradi zagotavljanja protipoplavne zaščite, obenem pa je nujno, da država občine strokovno podpira in predlaga izvedljive popravke projektov na način, da se ti lahko izvedejo in približajo vodo prebivalcem. To zahteva partnerski odnos tudi na področju upravljanja voda.

Mesta želijo vodo v večji meri uporabljati tudi na področju mobilnosti, na primer z vzpostavitvijo javnega potniškega prometa po vodnih telesih ali pa za omogočanje turistične in rekreativne plovbe. V partnerstvu med državo in občinami je treba pristopiti k spremembam, ki bi omogočile trajnostno izrabo jezer za mestotvorne dejavnosti in njihovo večjo dostopnost občanom.

Slovenija je Pomorski prostorski plan (PPP) prvič pripravila in sprejela 2021, proces pomorskega prostorskega načrtovanja pa je potekal vse od leta 2004. Pomorsko prostorsko načrtovanje je namenjeno spodbujanju trajnostne rasti pomorskih gospodarstev, trajnostnega razvoja morskih območij ter trajnostne rabe morskih virov.

S pomočjo uporabe IoT naprav lahko bolje upravljamo z vodovodnim omrežjem, spremljamo kakovost vode, omogočen je pregled višine vodostaja reke ter napoved nevarnosti poplav. Mesta je treba spodbujati k uporabi naprednih tehnologij v projektih, da bi dosegli zeleni in digitalni prehod.

Ugotovitve Urbanega foruma Celje 2022:

- **Voda bo tudi v prihodnje pomembna pri projektih urbanega razvoja.** Ukrepi, vezani na vodo, so predvideni v trajnostnih urbanih strategijah mestnih občin, ki jih bo mogoče financirati tudi iz sredstev evropske kohezijske politike.
- **Mestne občine s trajnostno uporabo vode blažijo učinke podnebnih sprememb in krepijo kakovost življenja,** pri čemer gre za nove mestne parke, urejanje dostopov do vodnih teles, fontane, protipoplavne ukrepe in druge ukrepe.
- Mestne občine se zavedajo pomena vode in **izvajajo številne investicije ter razvojne projekte,** povezane z njenim varovanjem in javno rabo. To vključuje tudi uporabo vode kot pomembnega elementa urbanega razvoja.
- **Voda ima bistveni pomen pri prostorskem načrtovanju, urbanizmu in arhitekturi.**
- Pomemben del upravljanja voda predstavlja **leta 2021 sprejeti Pomorski prostorski plan (PPP).** PPP je primer dobre prakse vključujočega prostorskega načrtovanja, ki vpliva na razvoj obmorskih mest.
- S pomočjo **uporabe IoT naprav** lahko **upravljamo** z vodovodnim omrežjem, **spremljamo** kvaliteto vode. Obenem nam je omogočen **pregled** višine vodostaja rek, jezer in morja ter boljše **predvidevanje** nevarnosti poplav.

Rešitve za pametna mesta in skupnosti

s pomočjo IoT projektov

Upravljanje z vodo

Pametno vodovodno omrežje; pametno zbiranje in prenos podatkov.

Skrb za okolje

Optimizacija ravnanja z odpadki.

Pametna mobilnost

Iskanje prostih parkirnih mest.

Zdravo in aktivno življenje

Spremljanje kakovosti zraka v javnih zgradbah; povečanje produktivnosti in dobrega počutja.

O Heliot Europe

Heliot Europe je ekskluzivni operater globalnega OG omrežja Sigfox v **Nemčiji, Švici, Avstriji, Sloveniji in Lihtenštajnu**. Heliot Europe je tako največji operater OG omrežja v Evropi. Največji delničar družbe Heliot Europe je podjetje Cube Infrastructure Managers, luksemburška investicijska družba, ki je specializirana za upravljanje evropskih infrastrukturnih skladov. Heliot Europe je ustanovni član združenja **OG United Nations Association** - mednarodno združenje operaterjev omrežja OG s trenutno več kot 55 omrežnimi operaterji po vsem svetu.

Z IoT (internet stvari) tehnologijo Sigfox OG ponujamo celovito rešitev povezovanja predmetov ("end to end solution") od globalnega ekosistema s skoraj 900 različnimi senzorji, orodji za analizo, zbiranje, vizualizacijo in vrednotenje podatkov, čezmejno, brezhibno in uporabniku prijazno, stroškovno in energetsko učinkovito omrežje ter podporo podjetjem pri nadaljni preobrazbi poslovnega modela.

Kaj je IoT?

IoT - Internet stvari ("Internet of Things") je skupni izraz za tehnologije globalne infrastrukture, ki v informacijski družbi omogočajo medsebojno fizično ter virtualno povezovanje predmetov za usklajeno delovanje s pomočjo informacijskih in komunikacijskih tehnologij.

O omrežju Sigfox

Sigfox je vodilni svetovni ponudnik povezljivosti za internet stvari (IoT). Podjetje ima globalno mrežo zgrajeno za povezovanje milijard naprav z internetom, na čim bolj enostaven način in s čim manjšo porabo energije. Edinstven pristop omrežja Sigfox za komunikacijo med napravo in oblakom naslavlja tri največje ovire za globalno uvajanje IoT: **stroški, poraba energije in globalna nadgradljivost**. Z več kot 17 milijonov povezanih predmetov in hitro rastočim partnerskim ekosistemom z več kot 72 omrežnimi operaterji omrežje Sigfox omogoča nove digitalne storitve in transformira obstoječe poslovne modele.

slovenia

by **HELIOT**
EUROPE

Organizatorji

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Gostitelj srečanja | **Tehno Park Celje**

O urbanem forumu

Urbani forumi so namenjeni vzpostavljanju pomena in vloge mest in mestnih občin pri razvoju države, spodbujanju novih priložnosti mest za zeleno rast, novih znanj in inovativnih pristopov. Forum predstavlja dialog o potrebah in izzivih mest in mestnih občin kot nosilcev razvoja v regijah ter o priložnostih, ki jih nudijo kot prostori, kjer se srečuje in izvaja največ sektorskih politik, nahaja večina delovnih mest in ki so centri kulture, izobraževanja ter inovacij. Forum združuje potencialne partnerje, vse od določevalcev, upravljavcev in oblikovalcev politik, gospodarstva, znanosti ter institucij in organizacij na področju urbanega razvoja. Namenjen je mreženju mest in njihovih potencialnih partnerjem.

Več na naslovu: www.urbani-forum.org

Poročilo | **Urbani forum 2022 | Celje**

Mesta in vode: Plovnost / Poplavna varnost / Ekonomska in družbena vrednost / Estetska vrednost

Pripravila in uredila: Blaž Golob, GFS Inštitut, Miran Košpenda, ZMOS

Grafično oblikovanje: Andrea Plavljanič, plava.eu

Video in Foto: GFS Inštitut

Vse pravice pridržane. Noben del tega poročila se brez pisnega dovoljenja Ministrstva za okolje in prostor ne sme reproducirati v kakršni koli obliki s kakršnimi koli elektronskimi ali mehanskimi sredstvi (vključno s fotokopiranjem, snemanjem ali shranjevanjem podatkov). © GFS Institute

Izdalo: Ministrstvo za okolje in prostor, junij 2022
Dunajska cesta 48, 1000 Ljubljana, Slovenija, EU
www.mop.gov.si

Pripravil: : Inštitut GFS
Cesta na Kurešček 46, 1292 Ig, Slovenija, EU
www.gfs4.eu

